2018 INSC 950 *<u>ସୂଚିତଯୋଗ୍ୟ</u>*

ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର

<u>ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା ୧୧୯୨/୨୦୧୮</u>

(ଏସଏଲପି (କ୍ରିମିନାଲ) ସଂଖ୍ୟା ୬୨୨୫/୨୦୧୭ ରୁ ଉପୃନ୍ନ)

ପ୍ରଦୀପ ବିଷୋଇ ଓରଫ ରଞ୍ଜିତ ବିଷୋଇ .....ଅବେଦନକାରୀ (ମାନେ)

ବନାମ

ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ .....ଉତ୍ତରଦାତା (ମାନେ)

<u>ରାୟ</u>

<u>ଅଶୋକ ଭୂଷଣ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି</u>

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ତା ୨୫.୦୧.୨୦୧୭ ରିଖର ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଆଇନର ଧାରା ୩୦୪ ଭାଗ ୨ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧିକ ଆବେଦନକୁ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି ।

୨. ଅଭିଯୋଜନ ମାମଲା, ଯାହା ନଥିରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ଭାସ୍କର ସାହୁ (ମୃତ) ତା ୨୮.୧୧.୧୯୯୦ ରିଖ, ସକାଳ ଘ ୭ ଟିକା ସମୟରେ ସାଇକେଲରେ ବେଲପଡ଼ା ନିକଟରେ ଯାଉଥିଲେ । ବେଲପଡ଼ା ପୋଲ ନିକଟରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରକୁ ଏକ ବୋମା ଫିଙ୍ଗିଥିଲେ, ଯାହା ମୃତ ଭାସ୍କର ସାହୁଙ୍କ ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ରେ ବାଜିଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଭାସ୍କର ସାହୁ ନିଜ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ଦୌଡ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ, ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଗକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ଭାସ୍କର ସାହୁଙ୍କ ଡାହାଣ କାନ୍ଧରେ କାତି ଦ୍ୱରା ପ୍ରହାର କରିଥିଲେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ତଳେ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ, ତା' ପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଭାସ୍କର ସାହୁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ, ମୁହଁ ଏବଂ ଛାତିରେ ଏସିଡ୍ ଢାଳି ଦେଇଥିଲେ । ତାହାପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ତା 'ର ସାଙ୍ଗମାନେ ସେହି ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ଭାସ୍କର ସାହୁ ଗାଁର ଜଣେ ଖାଲିଆ ପତି ନାମୀ ଲୋକ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାଇକେଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ନେଇଯାଇଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଭାସ୍କର ସାହୁଙ୍କ ଭାଇ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସାହୁ ଆକ୍ରମଣର ଖବର ପାଇବା ପରେ ଗାଁର ତାରିଣୀ ସାହୁ, କାସିନାଥ ବିସୋଇ ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଧର ବାବୁଙ୍କ ସହ ଆସି ଭାସ୍କର ସାହୁଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମପୁର ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଥିଲେ । ଭାସ୍କର ସାହୁଙ୍କ ଭାଇ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସାହୁ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ନାମରେ ଏକ ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଆଇପିସିର ଧାରା ୩୨୪/୩୨୬/୨୮୬/୩୪ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଆଇ.ଓ. ତା ୩୦.୧୧.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଘଟଣାସ୍ଥଳ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ରକ୍ତ ଦାଗଯୁକ୍ତ ପଥର ଏବଂ ନମୁନା ପଥର ଏବଂ ଏସିଡ ଗନ୍ଧଯୁକ୍ତ ଏକ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର

ଗଞ୍ଜି ଜବତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜବତ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । କିଛି ମାଟି ନମୁନା, ଏସିଡ ଗନ୍ଧଯୁକ୍ତ ଗୋଟିଏ ଟାୱେଲ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ତାହାପରେ ଆଇ.ଓ. ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ଆଇ. ଓ. ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଅଭିଯୁକ୍ତର ଗିରଫଦାରୀ ବିଷୟରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଆଇ.ଓ. ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂହିତା ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ଭାସ୍କର ସାହୁଙ୍କ ବିବୃତିକୁ ଅଭିଲିଖିତ କରିଥିଲେ ଯେଉଁ ବିବୃତିରେ ଭାସ୍କର ସାହୁ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କର ନାମ ନେଇଥିଲେ, ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କ ଉପରକୁ ବୋମା ଫିଙ୍ଗିଥିଲେ, କାତି ଦ୍ୱାରା ମାରିଥିଲେ ଏବଂ ମୁହଁ ଏବଂ ମୁଣ୍ଡରେ ଏସିଡ ଢାଳିଥିଲେ । ଅଭିଯୁକ୍ତର ଚାଲାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପି.ଡବ୍ଲୁ ୧, ସୂଚନାଦାତା, ପି.ଡବ୍ଲୁ ୨- ଦଣ୍ଡପାଣି ଦାସ ଏବଂ ପି.ଡବ୍ଲୁ ୩ - ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଲିୟୁମାନ ସାହୁଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଆଇ.ଓ.(ପିଡବ୍ଲୁ୪) - ପ୍ରିଥଣ୍ଡି ମୋଘି ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷୀ କାଠଗଡାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଥିବାବେଳେ ମୃତକ ତା ୨୫.୦୩.୧୯୯୧ ରିଖରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଡିଡବ୍ଲୁ ୧ - ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ଏବଂ ଡିଡବ୍ଲୁ ୨- ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ ନାମରେ ଦୁଇଜଣ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

୩. ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପରେ ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଓକିଲଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ପରେ ଆଇପିସି ଧାରା ୩୦୪ ଭାଗ ୨ ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ

ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

୪. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ଅନ୍ୟ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପିଡବ୍ଲୁ ୧ ର ପ୍ରମାଣରେ ବିରୋଧାଭାସ ରହିଛି । ଆହତଙ୍କୁ କିଏ ଡାକ୍ତରଖାନା ନେଇଥିଲେ ସେ ନେଇ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ରହିଛି । ପୀଡ଼ିତ ଜଣକ ଚେତାଶୁନ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ଅବିଶ୍ୱାସନୀୟ ଯେ ସେ ପୀଡବ୍ଲୁ ୧ କୁ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେ ଏହି ଅଭିଯୁକ୍ତ, ଯିଏ ତାଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । **ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ (୨୦୦୨) ୬ ଏସ. ସି. ସି. ୭୧୦** ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସାମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିପାଦିତ ଆଇନର ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଲିଖିତ କରାଯାଇଥିବା ଆହତଙ୍କ ବିବୃତିକୁ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଏହି ଅପରାଧର ସୂତ୍ରଧାର କିଏ, ନିମ୍ନଅଦାଲତ ଦ୍ୱୟଙ୍କ ଅନୁମାନ ଏବଂ ଏହି ଅନୁମାନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଏବଂ ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ନୁହେଁ ।

୫. ଆବେଦନକାରୀ ଓକିଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନାକୁ ଖଣ୍ଡନ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ରେକର୍ଡରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ଉଭୟ ଅଦାଲତ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପ୍ରମାଣିତ ଅଭିଯୋଗକୁ ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଆଇ. ଓ. ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଲିଖିତ କରାଯାଇଥିବା ଆହତଙ୍କ ବିବୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ନିମ୍ନ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ହୋଇନାହିଁ । ଆହୁରି, ପିଡବ୍ଲୁ ୧ ର ସାକ୍ଷ୍ୟ,

ଯାହାକୁ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେ ଅଭିଯୁକ୍ତ, ଯିଏ ବୋମା ଫିଙ୍ଗିଥିଲେ ଏବଂ କାତି ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏସିଡ୍ ଫିଙ୍ଗିଥିଲେ, ଯାହାକୁ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଇଛି । ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଆହତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ଥିଲା ଏବଂ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତଙ୍କର ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ହୋଇନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ **ମୁକେଶଭାଇ ଗୋପାଳଭାଇ ବାରୋଟ ବନାମ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ, (୨୦୧୦) ୮ ସ୍କେଲ ୪୭୭** ଏବଂ **ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ବନାମ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, (୨୦୧୩) ୧୨ ଏସ. ସି. ସି. ୧୩୭** ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି ।

୬. ଆମେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନା ଉପରେ ବିଚାର କରିଛୁ ଏବଂ ନଥିଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛୁ ।

୭. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଯୁକ୍ତିର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଆଇ.ଓ. ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରେକର୍ଡ ହୋଇଥିବା ପୀଡ଼ିତଙ୍କ ବିବୃତିକୁ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦି ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ତିନି ମାସରୁ ଅଧିକ ଦିନ ପରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି । ସେ ନିବେଦନ କରନ୍ତି ଯେ ଉଭୟ ଅଦାଲତ ଉକ୍ତ ବିବୃତ୍ତିକୁ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାରେ ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି ।

୮. ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨ ଏପରି ମାମଲା ସହିତ ଜଡିତ ଯେଉଁଥିରେ ମୃତ କିମ୍ବା

ମିଳିପାରି ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟର ବିବୃତି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହୋଇଥାଏ । ଧାରା ୩୨, ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ କେତେଦୂର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:-

ଏସ୍ .୩୨. ଯେଉଁ ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟର ବିବୃତି ଥାଏ କିମ୍ବା ମିଳିପାରେ ନାହିଁ, ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । -- ଜଣେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଲିଖିତ କିମ୍ବା ମୌଖିକ ବିବୃତି, କିମ୍ବା ଯିଏ ମିଳିପାରିବ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଯିଏ ପ୍ରମାଣ ଦେବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି, କିମ୍ବା ଯାହାର ଉପସ୍ଥାନ ବିଳମ୍ବ କିମ୍ବା ଖର୍ଚ୍ଚ ବିନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଦାଲତକୁ ଅଯୌକ୍ତିକ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ, ତାହାସବୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାମଲାରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଅଟେ । - -

(୧) କେତେବେଳେ ଏହା ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ସହ ଜଡ଼ିତ । -- ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ବିବୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ, କିମ୍ବା କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତି ଦ୍ୱାରା ଯାହା ଫଳରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି, ଏହି ଭଳି ମାମଲାରେ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ର କାରଣ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟକୁ ଆସିଥାଏ |

ସେ ସବୁ ବିବୃତି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ମୃତ୍ୟୁର ଆଶଙ୍କା କରି ସେଗୁଡିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ, ସେ ସେହି ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ କି ନାହିଁ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରକୃତି ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଘେରକୁ ଆସିଥାଏ ।

XXXXXXXXXX

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ:

(କ) ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, କ ର ହତ୍ୟା ବି ଦ୍ୱାରା ହୋଇଛି କି ନାହିଁ; କିମ୍ବା

ଏକ ଘଟଣାରେ ଆଘାତ ହୋଇ କ ର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ତାଙ୍କର ବଳାତ୍କାର ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ସେ 'ବି' ଦ୍ୱାରା ବଳାତ୍କାର ହୋଇଥିଲେ କି ନାହିଁ; କିମ୍ବା

ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, 'ଏ' ର ହତ୍ୟା 'ବି' ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା କି, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ କ ର ବିଧବାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖ ବିରୋଧରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର ହୋଇପାରେ ।

ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ବିଷୟରେ କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବିବୃତି, ଯଥାକ୍ରମେ ହତ୍ୟାକୁ ସୂଚିତ କରୁଛି, ବଳାତ୍କାର ଏବଂ ବିଚାରାଧୀନ ଅନୁଯୋଜ୍ୟ ଦୋଷମାନ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଅଟେ |

୯. ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ଧାରା ୧୬୧ ଏବଂ ଧାରା ୧୬୨କୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ଧାରା ୧୬୧, ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପରୀକ୍ଷା ସହିତ ଜଡିତ I ଧାରା ୧୬୨ "ପୋଲିସକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତିରେ ଦସ୍ତଖତ ନ କରିବା----ପ୍ରମାଣରେ ବିବୃତିର ବ୍ୟବହାର" ସହିତ ଜଡିତ I ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା ୧୬୨ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା: -

୧୬୨. ପୋଲିସକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତିରେ ଦସ୍ତଖତ କରାଯିବ ନାହିଁ : ପ୍ରମାଣରେ ବିବୃତିର ବ୍ୟବହାର ।- (୧) ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ବିବୃତିକୁ ଯଦି ଲିଖିତ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବ ନାହିଁ; କିମ୍ବା ଏପରି କୌଣସି ବିବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ସେଠାରେ ଥିବା କୌଣସି ନଥି, ପୋଲିସ୍ ଡାଏରୀରେ ଥାଉନା କାହିଁକି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା , କିମ୍ବା ଏହିପରି ବିବୃତିର କୌଣସି ଅଂଶ କିମ୍ବା ନଥି, ଏହା ପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରି, ଯେକୌଣସି ତଦନ୍ତରେ କିମ୍ବା କୌଣସି ତଦନ୍ତ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅପରାଧର ବିଚାର ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ଏହି ବିବୃତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇପାରିବ :

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉ ଯେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଏପରି ତଦନ୍ତ କିମ୍ବା ବିଚାରରେ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ପାଇଁ ଡକାଯାଏ, ଯାହାର ବିବୃତି ଉପରୋକ୍ତ ଭାବରେ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ସୀମିତ ରଖାଯାଇଛି, ତାଙ୍କ ବିବୃତିର କୌଣସି ଅଂଶ, ଯଦି ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, ଅଭିଯୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନୁମତି ସହିତ, ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା, ଯେଭଳି ଭାବେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ, ୧୮୭୨ (୧୮୭୨ ର ୧) ର ଧାରା ୧୪୫ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ସେହିପରି ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ବିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ; ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏପରି ବିବୃତିର କୌଣସି ଅଂଶ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ, ଏହାର କୌଣସି ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପୁନଃ ପରୀକ୍ଷାରେ ସୂଚିତ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ କିନ୍ତୁ କେବଳ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି-ପରୀକ୍ଷଣରେ ସୂଚିତ କୌଣସି ବିଷୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ |

(୨) ଭାରତୀୟ ସାକ୍ଷୀ ଅଧିନିୟମ, ୧୮୭୨ (୧୮୭୨ ର ୧) ର ଧାରା ୩୨ ର ଖଣ୍ଡ (୧) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ବିବୃତି କିମ୍ବା ସେହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୨୭ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବା ପାଇଁ ଏହି ଧାରାରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ------- ଉପ-ଧାରା (୧) ରେ ସୂଚିତ ବିବୃତି କୌଣସି ତଥ୍ୟ କିମ୍ବା ପରିସ୍ଥିତି ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ହୋଇପାରେ, ଯଦି ତାହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟଥା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ, ଯେଉଁ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଏପରି ତ୍ରୁଟି ଘଟିଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଏକ ବିରୋଧାଭାଷର ପରିମାଣ ଅଟେ କି ନାହିଁ ତାହା ହିଁ ତଥ୍ୟର ପ୍ରଶ୍ନ ହେବ ।

୧୦. ଧାରା ୧୬୨ ର ଉପ-ଧାରା (୨)ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯାହା ଉପ-ଧାରା (୧) ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଧାରା ୧୬୧ଅଧୀନରେ ପୁଲିସ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଲିଖିତ କରାଯାଇଥିବା ବିବୃତି ଭାରତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨ ର ଖଣ୍ଡ (୧) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ଅଟେ । **ମୁକେଶଭାଇ ଗୋପାଳଭାଇ ବାରୋଟ (ଉପରୋକ୍ତ)** ମାମଲାରେ, ଏହି ଅଦାଲତ ସିଆରପିସିର ଧାରା ୧୬୧ ଏବଂ ୧୬୨ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ ଧାରା ୩୨ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାରେ, ୧୪.୦୯.୧୯୯୩ ମସିହାରେ ପୋଡ଼ି ହୋଇ ଆହତ ହୋଇଥିବା ପୀଡ଼ିତାଙ୍କୁ ସିଭିଲ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ବିବୃତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଏବଂ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଲିଖିତ କରାଯାଇଥିଲା । ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଲିଖିତ କରାଯାଇଥିବା ବିବୃତ୍ତିର କୌଣସି ପ୍ରମାଣିକ ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ବୋଲି ବିଚାର କରି ଏହାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତକୁ ଏହି ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନଥିଲା । ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୪ ଏବଂ ୫ ରେ ଏହି ଅଦାଲତ

କହିଛନ୍ତି ଯେ ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବୃତିକୁ ମୃତ୍ୟୁପରେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦି ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୪ ଏବଂ ୫ ରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି:-

"୪. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ବିଚାର କରିଛୁ । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସଂଲଗ୍ନକ ୪୪ ଏବଂ ୪୮ ରେ ଥିବା ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ଏକାଠି ପଢାଯାଏ ସିଆରପିସିର ଧାରା ୧୬୧ ଏବଂ ୧୬୨ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସାକ୍ଷୀ/ପ୍ରମାଣ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତେବେ ଏହିସବୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଭାରତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ, ୧୮୭୨ ର ଧାରା ୩୨ ର ଉପ-ଧାରା (୧), ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିବୃତିର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ସମେତ ଅନେକ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥାଏ । ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ପଠନ କରାଯାଏ:

ଧାରା ୩୨. ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ମୃତ କିମ୍ବା ମିଳିପାରିନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟର ବିବୃତ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟମାନ ଲିଖିତ କିମ୍ବା ମୌଖିକ ବିବୃତ୍ତି, କିମ୍ବା ଯାହାର ସନ୍ଧାନ ମିଳୁନାହିଁ; କିମ୍ବା ଯିଏ ପ୍ରମାଣ ଦେବାରେ ଅକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି, କିମ୍ବା ଯାହାର ଉପସ୍ଥାନ ବିନା ବିଳମ୍ବରେ କିମ୍ବା ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହା ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଅଯୌକ୍ତିକ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ, ସେହିମାନେ ସବୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାମଲା ମାନଙ୍କରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ । -

(୧) କେତେବେଳେ ଏହା ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ସହ ଜଡ଼ିତ । -ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ, କିମ୍ବା କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତି ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟି ଥାଏ, ଏହିପରି ମାମଲାରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଘେରକୁ ଆସିଥାଏ ।

ଏଭଳି ବିବୃତି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଯିଏ ସେଗୁଡିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ ସେ ସମୟରେ ସେ ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ଭାବନାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ କି ନା, ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରକୃତି ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଘେରକୁ ଆସିବ" ।

ଆମେ ଦେଖୁଛୁ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଗୁଡିକ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରାବଧାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । ଅନ୍ୟଥା, ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଏବଂ ୧୬୨ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ନଥିଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିବୃତିର ଏକ ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ କିନ୍ତୁ ଧାରା ୧୬୨ ର ଉପ-ଧାରା (୨) ଏପରି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ଜଡିତ ଯେଉଁଠାରେ ବିବୃତି ପ୍ରଦାନକାରୀ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ପଢା ଯାଏ:

> "(୨) ଭାରତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ, ୧୮୭୨ (୧୮୭୨ ର ୧) ର ଧାରା ୩୨ ର ଖଣ୍ଡ (୧) ର ପ୍ରାବଧାନ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ବିବୃତି କିମ୍ବା ସେହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୨୭ ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାକୁ ଏହି ଧାରାରେ ସମ୍ଭାବିତ ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ ।

୫. ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଭାରତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ ଧାରା ୩୨ ସହିତ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ଜଣାପଡିବ ଯେ ଧାରା ୧୬୧ ଅଧୀନରେ ଅଭିଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବୃତିକୁ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦି ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟ ଏହା ଯେ ସଂଲଗ୍ନକ ୪୪ ଏବଂ ୪୮ ରେ ଥିବା ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର କୌଣସି ପ୍ରାମାଣିକ ମୂଲ୍ୟ ନଥିଲା, ତେଣୁ ଏହା ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହି ମାମଲାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ୧୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୯୩ ମସିହାରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଥମ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ବାସ୍ତବରେ ଏହି ମାମଲାର ଏତଲା ହେବ ।"

୧୧. **ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ (ଉପରୋକ୍ତ)** ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସମାନ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ । ଏହି ଅଦାଲତ ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ପୀଡ଼ିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଏକ ବିବୃତି ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୨୦ ରୁ ୨୪ ରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ କୁହାଯାଇଛି:-

> "**୨୦.** ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଯେତେବେଳେ ଆମେ ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରୁ, ସେହି ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବୃତିକୁ ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ରେକର୍ଡ

କରାଯାଇଥିଲା, ପିଡ଼ିତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାଂଘାତିକ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ପାଇଁ ଆଇପିସି ଧାରା ୩୨୬ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧକୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ପୀଡ଼ିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦି ସହିତ ପୀଡ଼ିତାଙ୍କ ସାଂଘାତିକ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ଏବଂ ତତକ୍ଷଣାତ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା ବୋଲି ପୀଡବ୍ଲୁ ୪ ଅଭିଲିଖିତ କରିବାକୁ ଚିନ୍ତା କରିନଥିଲେ । ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାଇବା ପୂର୍ବରୁ ପୀଡବ୍ଲୁ ୪ ଭାବିଲେ ଯେ ଘଟିଥିବା ଘଟଣା ବିଷୟରେ ପୀଡ଼ିତାଙ୍କ ଠାରୁ ଅଭିଲିଖିତ କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ସଂଲଗ୍ନକ କେଏ-୨ ଅଭିଲିଖିତ ହେବାପାଇଁ ଆସିଥିଲା । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ବିବୃତି ସିଆରପିସିର ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଲିଖିତ କରାଯାଇଥିଲା । ପରଦିନ ଫଳସ୍ୱରୂପ ପୀଡିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଆଇନ ଅଭିଯୋଜନଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ବିବୃତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଏହାକୁ ଏକ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଓକିଲଙ୍କ ତରଫରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପସ୍ଥାପନା ଗ୍ରହଣୀୟ ଯୋଗ୍ୟ କି ।

୨୧. ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ରତ୍ନାକର ଦାଶ ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନାକୁ ସମର୍ଥନ କରି ସିଆରପିସିର ଧାରା ୧୬୨ (୨) ବିଷୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସନ୍ଦର୍ଭ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ଧାରା ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଯାହାକୁ ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ର ବିବୃତିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେପରିକି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ ଧାରା ୩୨(୧) ଅଧୀନରେ ଏକ ଘୋଷଣାକୁ ଛାଡି । ସିଆରପିସିର ଧାରା ୧୬୨ (୨) ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ପଢାଯାଏ:

> "**୧୬୨. (୨)** ଭାରତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ, ୧୮୭୨(୧୮୭୨ ର ୧) ର ଧାରା ୩୨ ର ଖଣ୍ଡ (୧) ର ପ୍ରାବଧାନ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ବିବୃତି କିମ୍ବା ସେହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୨୭ ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କୌଣସି ବିବୃତି ଉପରେ ଏହି ଧାରାର କୌଣସି ବିଷୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ ।

୨୨. ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨(୧) ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି:

> "**୩୨.** ***ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ମୃତ କିମ୍ବା ମିଳୁନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟର ବିବୃତି ଇତ୍ୟାଦି, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ ।*** ଜଣେ ମୃତବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟର ଲିଖିତ କିମ୍ବା ମୌଖିକ ବିବୃତ୍ତି, କିମ୍ବା ଯିଏ ମିଳିପାରିବ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଯିଏ ପ୍ରମାଣ ଦେବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି, କିମ୍ବା ଯାହାର ଉପସ୍ଥାନ ବିଳମ୍ବ କିମ୍ବା ଖର୍ଚ୍ଚ ବିନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା

ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଦାଲତକୁ ଅଯୌକ୍ତିକ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାମଲାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଅଟେ ।

(୧) ଯେତେବେଳେ ଏହା ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ସହିତ ଜଡ଼ିତ । -ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ବିଷୟରେ, କିମ୍ବା କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିର ଫଳସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିବୃତି ଦେଇଥାନ୍ତି, ସେହି ମାମଲାରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଘେରକୁ ଆସିଥାଏ । ଏଭଳି ବିବୃତ୍ତି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଯେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସେଗୁଡିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ, ସେହି ସମୟରେ ସେ ମୃତ୍ୟୁ ଆଶଙ୍କାରେ ସେଠାରେ ଥିଲେ କି ନା ନାହିଁ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରବୃତି ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଘେରକୁ ଆସିଥାଏ" ।

୨୩. ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨(୧) କୁ ଅଧ୍ୟୟନ ଦ୍ୱାରା, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏପରି ବିବୃତି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ, ଯଦିଓ ଉକ୍ତ ବିବୃତି ଦେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିବୃତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ସେଠାରେ ମୃତ୍ୟୁ ଆଶଙ୍କାରେ ଥିଲେ କି ନାହିଁ । ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨ (୧) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ଏପରି ବିବୃତି ସହିତ ଜଡିତ ଅସାଧାରଣ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାରମ୍ବାର ଚେତାବନୀ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଭାବରେ ଅଭିଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ସମୟରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

୨୪. ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୨ (୨) ର ନିହିତାର୍ଥ ସମ୍ପୃକ୍ତ, ଅଧିନିୟମର ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଭାବରେ, ଯେଉଁ ବ୍ୟତିରେକ ପରିସ୍ଥିତି ଭଳି ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବିବୃତିକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଇପାରିବ, ଯାହାକୁ କି ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ଥରେ ଉକ୍ତ ବିବୃତ୍ତି ଯଦିଓ ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଅଧୀନରେ ଅଭିଲିଖିତ ହୋଇଛି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବୃତିକୁ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଭାବେ ଧରାଯିବା ଯାହା କି ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମ ଧାରା ୩୨(୧)ର ଚାରି କୋଣ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଛି । ତେବେ ଧାରା ୩୨ (୧) ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଏକ ଘୋଷଣା ଉପରେ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ଯେକୌଣସି ବିଶ୍ୱାସକୁ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଭାବରେ ଏପରି ଏକ ବିବୃତି ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଯଦିଓ ତାହା ଥରେ ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଅଧୀନରେ ଅଭିଲିଖିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ବିବୃତି ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ପୁନର୍ବାର ପ୍ରମାଣିତ ହେବ ଯେ ଉକ୍ତ ବିବୃତିର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଉକ୍ତ ବିବୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ଅଭିଯୋଜନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବ, ଯାହା ଉକ୍ତ ବିବୃତିର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଭାବେ ବିବେଚନା କରେ ଏବଂ ତାହା ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨(୧)

ଅଧୀନରେ ଆସିଥାଏ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ଅଭିଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଏକ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱାସନୀୟତାର ମଞ୍ଜୁର ପ୍ରଦାନ କରେ ।"

୧୨. **ନଜାମ ଫରାଘି ଓରଫ ନିଜାମ ଫାରୁକୀ ବନାମ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ (୧୯୯୮) ୨ ଏସସିସି ୪୫** ମାମଲାକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାରେ, କିରୋସିନି ତେଲ ପୀଡ଼ିତାଙ୍କ ଉପରେ ଢାଳି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ତା ୧୩.୦୬.୧୯୮୫ ରିଖରେ ରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେ ପ୍ରାୟ ଏକ ମାସ ବଞ୍ଚିଥିଲେ ଏବଂ ତା ୩୧.୦୭.୧୯୮୫ ରିଖରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅଦାଲତ ଧାରା ୩୨ (୧) କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି କହିଛନ୍ତି ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଦେବାର ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପରେ ପୀଡିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା, ତେଣୁ ଏହି ବିବୃତି ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ହରାଇ ନାହିଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୯ରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ କଥା କୁହାଯାଇଛି: -

> "**୯.** ଏହି ଯୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ଉତ୍କର୍ଷତା ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଘୋଷଣା କରିବାର ଦୀର୍ଘ ସମୟପରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଇଥିପାଇଁ ସେହି ବିବୃତିର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ଏହି ବିବାଦ ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨ରେ ଥିବା ତ୍ୱରିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କୁ ଅଣଦେଖା କରୁଛି । ଉପଧାରା (୧) କୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ପଢାଯାଏ:
>
> > "ଏପରି ବିବୃତି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଯେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସେଗୁଡିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ, ସେ ସମୟରେ ସେ ମୃତ୍ୟୁ ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲେ କି ନ ଥିଲେ, ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଘେରକୁ ଆସିଥାଏ ।"
>
> ବିନା ସନ୍ଦେହରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର ଖୁବଶୀଘ୍ର ମୃତ୍ୟୁ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କରିଥାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ସେ କଦାପି ନିଜକୁ ମିଥ୍ୟାରେ ଲିପ୍ତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଆଶାଠାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ବଞ୍ଚନ୍ତି

ତେବେ ଏପରି ବିବୃତି ନିଜର ମୂଲ୍ୟ ହରାଇବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାରେ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସେଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଆଧାରରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ । ଉକ୍ତ ବିବୃତି ସତ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଯଦି ନଥିରେ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କିଛି ନଥାଏ କିମ୍ବା ଯଦି ନଥିରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ବିବୃତିର ସମର୍ଥନ କରେ, ତେବେ ଅଦାଲତ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଉଭୟ ଅଦାଲତ ନଥିରେ ଥିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି ଯେ ସଂଲଗ୍ନକ ୫ ଏବଂ ୬ ରେ ଥିବା ଦୁଇଟି ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଗ୍ରହଣୀୟ ଅଟେ ।"

୧୩. **ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ (ଉପରୋକ୍ତ)** ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସମ୍ବିଧାନ ବିଚାରପୀଠଙ୍କ ରାୟ ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ଉପରୋକ୍ତ ସାମ୍ବିଧାନ ବିଚାରପୀଠ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଟି ତିନିଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ରାୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦ୍ୱନ୍ଦର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ଯଥା **ପାପାରାମ୍ବାକା ରୋସାମ୍ମା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ (୧୯୯୯) ୭ ଏସସିସି ୬୯୫ ଏବଂ କୋଲି ଚୁନିଲାଲ ସାବଜୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ (୧୯୯୯)୯ ଏସସିସି ୫୬୨ ।** ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ମାମଲାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ମତକୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧ ଏବଂ ୨ ରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି, ଯାହାର ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି:-

"ଏହି ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ-ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦୋଷ ମୃତକଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ ଯାହାକି ନ୍ୟାୟୀକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ (ପଡବ୍ଲୁ ୪) ଦ୍ୱାରା ଅଭିଲିଖିତ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ଜଜ୍ ତଥା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମୃତକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ ସତ୍ୟ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷୀରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଥିବା ଡାକ୍ତରୀ

ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଜରିଆରେ ରୋଗୀ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିଥିଲେ ଏବଂ ରୋଗୀକୁ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ କି ସେ ବିବୃତି ଦେବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ ନା ନାହିଁ; ତାଙ୍କୁ ନିଆଁ ଲଗା ଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ; ସେ ସଚେତ ଥିଲେ କି ଏବଂ ବିବୃତି ଦେବାକୁ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ କି ନାହିଁ ଏବଂ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ହେବା ପରେ ସେ ମୃତକଙ୍କ ବିବୃତି ଅଭିଲିଖିତ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଥିଲା ଯାହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ ରୋଗୀ ସଚେତନ ଥିଲେ । ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସାକ୍ଷୀ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଥିଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଉପରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ବିଚାର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନଥିରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ମୃତ ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ଶାରୀରିକ ଏବଂ ମାନସିକ ଭାବରେ ସୁସ୍ଥ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇପାରିବ । ଯେତେବେଳେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟର ଔରଙ୍ଗାବାଦ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ତିନିଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହି ଆବେଦନ ରଖାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଓକିଲ *ପାପାରାମ୍ବକା ରୋଷମ୍ମା ବନାମ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, (୧୯୯୯) ୭ ଏସିସି ୬୯୫* ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଭାବହୀନ ଥିଲା ଯେ ରୋଗୀ ବିବୃତି ଦେବା ପାଇଁ ମାନସିକ ଭାବରେ ସୁସ୍ଥ ଥିଲେ, ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ ଦୋଷସିଦ୍ଧି କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଆଧାରକୁ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଓକିଲଙ୍କ ତରଫରୁ କୋଲି *ଚୁନିଲାଲ ସାବଜୀ ବନାମ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ (୧୯୯୯) ୯ ଏସସିସିସି ୫୬୨* ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଉ ଏକ ତିନି ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଭରସା କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ମୃତକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତ ଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ବିବୃତି ଦେବାକୁ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ, ତେବେ ଏହିପରି ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ବିବାଦିତ ବିବୃତି ଦେବା ପାଇଁ ମୃତକ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ସୁସ୍ଥ ଥିଲେ ବୋଲି ଡାକ୍ତର କୌଣସି ସମର୍ଥନ କରିନଥିଲେ । ଯେହେତୁ ତିନି ଜଣ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦୁଇଟି ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି କିଛି ମାତ୍ରାରେ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ଥିଲା, ବିଚାରପୀଠ ତା ୨୭-୦୭-୨୦୦୨ ରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠକୁ ପଠାଇଥିଲେ ।

୨. ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଆମେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରୁଛୁ ଯେ ଆମେ କେବଳ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଉପରୋକ୍ତ ତିନି ଜଣିଆ ବିଚାରପୀଠଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ତଥାକଥିତ ଦ୍ୱନ୍ଦର ସମାଧାନ କରୁଛୁ, ଯାହା ପରେ ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତି ଏମ. ବି. ସାହାଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗଠିତ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯିବ, ଯିଏକି ଏହି ମାମଲାକୁ ସମ୍ବିଧାନ

ଖଣ୍ଡପୀଠକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ରେକର୍ଡରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହି ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛୁ ଏବଂ ଆମେ ଆମର ବିଚାରକୁ ଉପରୋକ୍ତରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ନିଷ୍ପତିର ସଠିକତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରଖିଛୁ ।"

୧୪. **କୋଲି ଚୁନିଲାଲ ସାବଜୀ (ଉପରୋକ୍ତ)** ମାମଲାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ସମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ । ୫ମ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି:-

"**୫.** ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାରେ *ହରଜିତ କୌର ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ* ମାମଲାର ଏହି ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଭରଷା କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷୀରେ କହିଥିଲେ ସେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ସେ ଏକ ବିବୃତି ଦେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଏବଂ ତା'ଲାଗି ସମର୍ଥନ ପତ୍ର ପାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି କାରଣରୁ କେବଳ ଘୋଷଣାନାମା ଉପରେ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ବରଂ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସନ୍ଦେହ କରା ନ ଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଛି । ପୂର୍ବ ସୂଚିତ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିବାରେ ଆମର କୌଣସି ଦ୍ୱିଧା ନାହିଁ ଯେ *ପାପରାମ୍ବାକା ରୋସାମ୍ମା ବନାମ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ (୧୯୯୯) ୭ ଏସସିସି ୬୯୫* (ଏସସିସିପି ୭୦୧, ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୮ ରେ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟର ପରିଣାମ ଏହା ଯେ

> "ଘୋଷଣା କରିବା ସମୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ମାନସିକ ଭାବେ ସୁସ୍ଥ ଥିଲେ ବୋଲି ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ରର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଜଣେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆତ୍ମନିଷ୍ଠ ସନ୍ତୁଷ୍ଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ, ଯିଏ ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଘୋଷଣା କରିବା ସମୟରେ ମାନସିକ ଭାବେ ସୁସ୍ଥ ଥିଲେ",

ତାହା ବ୍ୟାପକ ଭାବେ କୁହାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଆଇନର ସଠିକ୍ ବୟାନ ନୁହେଁ । ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ବୈଷୟିକ ମତ ଯେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ଏପରି ଥିଲା ଯେ ରୋଗୀ ସଚେତନ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ରୋଗୀ ମାନସିକ ଭାବେ ସୁସ୍ଥ ସ୍ଥିତିରେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି କୌଣସି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ନଥିଲା, ବିଶେଷ କରି ଯେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ସେ ରୋଗୀକୁ ପଚାରିଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ତ ଉତ୍ତରରୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ରୋଗୀ ମାନସିକ ଭାବେ ସୁସ୍ଥ ଅଛନ୍ତି ଯାହା ପରେ ସେ

ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ, *ପାପରାମବାକା ରୋସାମ୍ମା ବନାମ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ (୧୯୯୯) ୭ ଏସସିସି ୬୯୫* ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ରାୟକୁ ସଠିକ ଭାବେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇନଥିବା ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଆମେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା *କୋଲି ଚୁନିଲାଲ ସାବଜୀ ବନାମ ଗୁଜୁରାଟ ରାଜ୍ୟ (୧୯୯୯) ୯ ଏସସିସି ୫୬୨* ମାମଲାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛୁ ।"

୧୫. **ପାପାରାମ୍ବାକା ରୋସାମ୍ମା (ଉପରୋକ୍ତ)** ମାମଲାରେ ତିନିଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ମତ ଯେ ଘୋଷଣା କରିବା ସମୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ମାନସିକ ଭାବେ ସୁସ୍ଥ ଥିଲେ ବୋଲି ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ରର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଜଣେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସନ୍ତୋଷକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ, ଯିଏ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଘୋଷଣା କରିବା ସମୟରେ ମାନସିକ ଭାବେ ସୁସ୍ଥ ଥିଲେ, ଯାହା ଏକ ସଠିକ୍ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିନଥାଏ । ତେଣୁ, ସମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠ କେବଳ ପୀଡିତାଙ୍କ ସୁସ୍ଥତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରୀ ସ୍ୱିକୃତିର ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲା ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ବିବୃତି ଆଇ.ଓ. ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ପିଡ଼ିତାଙ୍କ ଠାରୁ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଭୟ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ବିବୃତିକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ବିବୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।

୧୬. ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛୁ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସିଆରପିସି ଧାରା ୧୬୧ ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ବିବୃତିକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି, ଯାହା ଧାରା ୩୨ (୧) ଅଧୀନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ତାହା

ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ଅଟେ । ତେଣୁ, ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଆଇ.ଓ. ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଆହତଙ୍କ ବିବୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାରେ ଆମେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ରାୟରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ପାଇନାହୁଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଯେ ଆଇ.ଓ. ତାଙ୍କ ଜେରାରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ତା ୩୦.୧୧.୧୯୯୦ ରିଖ ରାତିରେ ସେ ବିବୃତିକୁ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ମେଡିକାଲ୍ କଲେଜକୁ ଯାଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଗୁରୁତର ଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ, ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଆଇ.ଓ. ଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା କୌଣସି ସନ୍ଦେହଜନକ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ କି ଏହି ବିବୃତିର ମୂଲ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗ କରେ ନାହିଁ । ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ରେ ପୀଡିତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତିର ପ୍ରଭାବ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ଥିଲା:-

> "ମୋର ନାମ ଭାସ୍କର ସାହୁ, ପି. କୈବଲ୍ୟ ସାହୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ/ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା-ଲଙ୍ଗଲ ଦେଇ ଗାଁ, ଥାନା. ଦିଗପହଣ୍ଡି, ଜିଲ୍ଲା. ଗଞ୍ଜାମ, ଆଜି, ଅର୍ଥାତ୍ ତା ୦୫.୧୨.୧୯୨୦ରିଖ ଦିନ ଡାକ୍ତରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ଥାଇ ମୁଁ ମୋର ମୌଖିକ ବିବୃତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ଯେ, ମୁଁ ତା ୨୮.୧୧.୧୯୯୦ ରିଖ ଦିନ ପ୍ରାୟ ୬.୩୦ ରୁ ୭.୦୦ଟା ସମୟରେ ମୋ ସାଇକେଲରେ ଆମ ଗାଁ ଲଙ୍ଗଳଦେଇ ରୁ ବେଲପଡା ଅଭିମୁଖେ ଯାଉଥିଲି । ମୋ ବାଟରେ ବେଲପଡ଼ା ଗାଁର ପୋଲ ନିକଟରେ, ଆମ ଗାଁର ବାସିନ୍ଦା ପ୍ରଦୀପ ବିସୋଇ, ପି.ମାଧବ ବିସୋଇ ଏବଂ ତାଙ୍କର କିଛି ବନ୍ଧୁ ମୋତେ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ସ୍କୁଟରରେ ଆସିଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ । ବେଲପଡ଼ା ସେତୁ ନିକଟରେ, ହଠାତ୍ ପ୍ରଦୀପ ବିସୋଇ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଏକ ବୋମା ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ, ଯାହା ମୋ ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ରେ ପିଟି ହେବା ପରେ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ମୁଁ ରାସ୍ତାରେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲି । ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଦୌଡ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କଲି, ମୋ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି, ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରଦୀପ ବିସୋଇ ମୋ ପଛରେ ଦୌଡ଼ି ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ମୋ ଡାହାଣ କାନ୍ଧରେ କାତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରହାର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ମୁଁ ରକ୍ତରଞ୍ଜିତ ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲି । ଏହା

ପରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଣାଯାଇଥିବା ଏକ ବୋତଲରୁ, ସେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ, ମୁହଁ, ଛାତି ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶରୀରରେ ଏସିଡ୍ ଢାଳିଥିଲେ । ମୋ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ମୋ ଶରୀରରୁ ମୋ କଳା ରଙ୍ଗର ଗଞ୍ଜି କାଢି ଫିଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲି । ମୋର ଗମ୍ଭୀର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପ୍ରଦୀପ ବିସୋଇ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗମାନେ ସେହି ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । ତା 'ପରେ, ଆମ ଗାଁର ଖାଲିଆ ପତିଙ୍କ ପୁଅ ମୋତେ ଦେଖିଲେ, ଏବଂ ମୋତେ ସାଇକେଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ନେଇ ଯାଉଥିବାବେଳେ ମୋ ଭାଇ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାହୁ ସେହି ଖବର ପାଇଲେ ଏବଂ ତାରିଣୀ ସାହୁ, ଏବଂ ଆମ ଗାଁର କିଶନାଥ ବିସୋଇ ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଧର ବାବୁ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଲେ ଏବଂ ମୋ ଭାଇ ତୁରନ୍ତ ମୋତେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଡାକ୍ତରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଥିଲେ । ନହେଲେ ମୁଁ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ହିଁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥାନ୍ତି । ଆମର ପୂର୍ବ ଶତ୍ରୁତା କାରଣରୁ ପ୍ରଦୀପ ବିସୋଇ ମୋତେ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବଞ୍ଚିଯାଇଥିଲି । ମୋ ବଞ୍ଚିବାର କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ।"

୧୭. ପ୍ରମାଣର ମୂଲ୍ୟାୟନ ପରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଫଳାଫଳକୁ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ମୃତକ ଏସିଡ୍ ଆଘାତରେ ତଥା ବୋମା ବିସ୍ଫୋରଣରେ ଆଘାତ ହୋଇ ଥିଲେ । ଏସିଡ୍ ଆକ୍ରମଣରେ ସେ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ହରାଇଥିଲେ ଏବଂ ଡାହାଣ ପାଦ ମଧ ହରାଇ ଥିଲେ । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯଥାର୍ଥରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବୃତି ଧାରା ୩୨ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣୀୟ କାରଣ ଏହା ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ବିଷୟରେ ଏବଂ ସେ କିପରି ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ସେହି ବିଷୟରେ I ରାୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୮ ରେ, ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିବୃତିକୁ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି: -

"୮. ଡାକ୍ତରୀ ବିବୃତିରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ମୃତକ ଏସିଡ୍ ଆଘାତ ଏବଂ ବୋମା ବିସ୍ଫୋରଣରେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା ସମୟରେ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ମୃତକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ କିଏ ସେହି ଏସିଡ୍ ଏବଂ ବୋମା ଫିଙ୍ଗି ତାଙ୍କୁ ଆଘାତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଘଟଣାର କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ନାହାଁନ୍ତି । ମୃତକ ପିଡବ୍ଲୁ ୧ ଏବଂ ଆଇ.ଓ. ଙ୍କୁ ମଧ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ପିଡବ୍ଲୁ ୧ କୁହନ୍ତି

ଯେ ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ତାଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଶରୀରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶରେ ଏସିଡ୍ ଫିଙ୍ଗିଥିଲା ଏବଂ ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ଏହି ତଥ୍ୟ ଜାଣିବା ପରେ ପୋଲିସକୁ ଏହି ବିଷୟରେ ସଂଲଗ୍ନକ ୧୨ ମାଧ୍ୟମରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ପୀଡବ୍ଲୁ ୩ ର ପ୍ରମାଣରୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ସେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ନେଇଥିଲେ, ଯିଏକି ଆହତ ହୋଇଥିଲେ । ମୃତକଙ୍କ ପାଇଁ ପୀଡବ୍ଲୁ ୧ର ବିବୃତି ପ୍ରମାଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୩୨ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣୀୟ କାରଣ, ଏହା ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ଏବଂ ସେ କିପରି ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ସେ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।"

୧୮. ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶରୀରରେ ହୋଇଥିବା ଆଘାତ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ କରେ | ତା ୦୫.୧୨.୧୯୯୦ ରିଖରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତି ଏହିପରି, ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶରୀରରେ ଆଘାତ ଏବଂ ଅଭିଯୋଜନ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଘଟଣାର କ୍ରମ ଏବଂ ଘଟଣାର ଶୈଳୀରୁ ପ୍ରମାଣ ପାଇଥାଏ । ପୀଡବ୍ଲୁ ୧, ସୂଚନାଦାତା ଅଭିଯୋଜନର ମାମଲାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ।

୧୯. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିବା ସମୟରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦୋଷ ସିଦ୍ଧି ଏବଂ ଦୋଷୀର ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଏକ କମ୍ ଅପରାଧ ଏବଂ କ୍ଷମାଶୀଳ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଥିଲା ।

୨୦. ରେକର୍ଡରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଆମେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରିନଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ସମୟରେ ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣକୁ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆବେଦନକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଖାରଜ କରିଛନ୍ତି ।

ତେଣୁ, ଆମେ ଏହି ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ପାଇନାହୁଁ, ଯାହାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

.... ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି
(ଏ. କେ. ସିକ୍ରି)

.... ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି
(ଅଶୋକ ଭୂଷଣ)

ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ,
ଅକ୍ଟୋବର ୧୦, ୨୦୧୮

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

TRANSLATED BY:
Shri Jatadhari Sethi
Translator, High Court of Orissa, Cuttack.